

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

”Det talte ord gælder”

MOF alm. del Samrådsspørgsmål S

Vil ministeren redegøre for, hvordan regeringen forholder sig til konsekvenserne af opjusteringen af arealtallet for lavbundslande og af de formentligt ændrede gennemsnitlige udledninger fra lavbundsarealer samt for, hvilke initiativer ændringerne giver regeringen anledning til?

Spørgsmålet er stillet af René Christensen (DF), udvalgsformand, på vegne af Miljø- og Fødevareudvalget.

1. Indledning

På samrådet d. 9. januar fik vi jo talt relativt lidt om den faglige substans om udtagning af lavbundslande. Jeg er glad for at vi, på dette møde, kan komme lidt mere i dybden.

2. Ny viden som vi skal bruge – to spor

Allerførst vil jeg gerne slå fast, at når vi taler om lavbundslande, så taler vi om to forskellige ting, som altså kører i to forskellige spor.

Den ene ting, vi taler om, er projekterne i lavbundsordningen. Altså de konkrete arealer ude på markerne, hvor vi allerede er i gang med at udtage lavbundslande, på baggrund af stedsspecifikke målinger og konkrete klimaberegninger.

Her er det vigtigt at slå fast, at vi i dag, med den nye viden, kan tage lande ud med absolut ligeså god klimaeffekt som de lande, vi tog ud før vi fik ny viden.

Faktisk har den nye viden gjort, at vi nu kan være endnu mere sikre på klimaeffekten ved udtag af de her konkrete jorder. For nu er vi, og de teknikere, der står for opmålingerne ude på markerne, endnu mere opmærksomme på, at vi skal have fat i de arealer, der er dræned, og som derfor har en høj klimabelastning.

Den anden ting, vi taler om, er det forskningsmæssige. Aarhus Universitet har fundet ud af, at lavbundsjordene er vådere end hidtil antaget. Og det har betydning for opgørelsen af de gennemsnitlige klimaudledninger fra lavbundsjordene – det, forskerne kalder emissionsfaktorer.

Det er selvfølgelig vigtigt, at vi får styr på, hvor meget lavbundsjordene udleder, så vi fx kan indberette det til FN, og så den hér viden kan indgå i udviklingen af regeringens klimapolitik.

Men gennemsnitsudledningerne har altså ikke direkte betydning for at opnå en god klimaeffekt – hverken når vi udtager jorder gennem lavbundsordningen, eller når vi skal til at tage jorder ud ved hjælp af de 10 gange 200 mio., der er afsat på Finansloven. For de jorder vil – ligesom vi allerede gør i lavbundsordningen – blive underlagt konkrete undersøgelser inden de bliver udtaget, så vi, så vidt muligt, udtager de arealer, der giver den største klimaeffekt.

Så for at samle op: Ja, der er ny viden om lavbundsarealerne. Arealet er opskrevet af Aarhus Universitet til 171.000 hektar. Og man vurderer, at en større andel end tidligere er vådere end hidtil antaget.

Men betyder det så, at udtagning af lavbundsarealer er en dårlig ide, eller at vi mangler viden til at handle? Nej, det gør det bestemt ikke, men vi skal selvfølgelig inddrage den

nye viden og tænke os om, når vi beslutter, hvilke arealer der konkret skal udtages.

Generelt skal vi indstille os på, løbende at blive klogere på lavbundsjordene. Dvs. handling, ny viden, justering af handling osv.

3. Spor 1: Vi skal bruge den nye viden når vi handler konkret.

Lad os tale om vores handlingsmuligheder her og nu – ud fra den nye viden.

Det er ikke et problem at køre videre med den nuværende lavbundsordning, når bare vi inddrager den nye viden i forhold til konkrete arealer. Det gør vi ved at forbedre klimaberegningerne i de projektspecifikke vurderinger ude på marken.

Det er heller ikke et problem at begynde at bruge de 200 mio. over ti år, som vi har afsat på Finansloven.

Vi skal som sagt bare gøre det klogt – vi skal, så at sige, som hovedregel udtage fra ”den tørre ende”, der giver anledning til de største udledninger. Og dem er der foreløbig nok af.

Jeg vil senere præsentere aftaleparterne for en mulig udmøntning af midlerne.

Og så skal vi huske på, at det kan anslås, at de 10 gange 200 mio. kr., som regeringen og støttepartierne har afsat på Finansloven, vil række til at udtage op til ca. 15.000 ha. lavbundsjord.

Så selvom lavbundsarealet nu er større end først antaget, og en andel allerede er våde, så er der altså stadig et godt stykke vej til de 171.000 ha. Og så længe vi konkret prioriterer de arealer hvor udtagningseffekten er god –

dvs. primært de tørre jorder – så giver det rigtig god mening.

– I praksis vil jorderne nok, i et vist omfang, være ”blandet sammen”, så man ikke kan nøjes med udelukkende at udtage tørre arealer.

– Men med Finansloven kan vi i hvert fald komme godt i gang med udtagningen.

Men vi har travlt. For hver dag der går, udledes der klimagasser fra de dyrkede og tørre lavbundsjorder, som dermed er ”tabt”.

Vi skal altså i gang hurtigst muligt. Dels gennem den nuværende lavbundsordning og dels gennem de nye 200 mio. kr. om året.

4. Spor 2: De tekniske gennemsnitsberegninger

Det andet spor er som sagt fastlæggelse af de såkaldte emissionsfaktorer. Altså de tekniske beregninger, som Aarhus Universitet foretager, for at finde ud af, hvor meget de danske lavbundsjorder udleder i gennemsnit – og dermed hvor meget udledningerne fra lavbundsjorder fylder i det samlede danske klimaregnskab. Det er Klimaministeriets område.

Det, universitetet nu har fundet ud af, er, at der er flere lavbundsjorder med et relativt lavt kulstofindhold, og at en del af lavbundsjorderne er vådere end hidtil antaget.

Derfor er de gamle emissionsfaktorer ikke længere repræsentative.

Den hér nye viden om at nogle af jorderne er vådere vil betyde, at arealerne i gennemsnit per hektar kan have en mindre klimaudledning, end vi har antaget hidtil. Men som

Jørgen også var inde på, så kan nogle af jorderne også have en højere udledning end vi tidligere har regnet med.

Den første konsekvensberegning af emissioner fra lavbundsjorderne, efter at arealet blev opjusteret, peger på en merudledning på 1,6 mio. tons CO₂. Men det er altså ved brug af de gamle emissionsfaktorer, som er usikre.

Når Aarhus Universitet har fået vurderet nye emissionsfaktorer, så kan tallet meget vel ændre sig.

Det skal vi selvfølgelig have styr på. Derfor vil Aarhus Universitet nu finde ud af, hvilke emissionsfaktorer vi bør bruge fremover. Det arbejde følger Klimaministeriet og mit eget ministerium meget tæt.

5. Afrunding: Der skal handles nu

Som I kan høre, har vi gode muligheder for at handle på den nye viden.

Universitetet vil også lave en opsamling af den nuværende viden om lavbundsarealer – den såkaldte videnssyntese – som vi også vil inddrage i den videre indsats med lavbundsjorderne.

Jeg er som sagt ikke i tvivl om, udtagning af de veldrænedede lavbundsjorder er et helt centralt klima-, miljø- og naturvirkemiddel.

Og det er både mit ministeries og Aarhus Universitets vurdering, at arbejdet med at etablere viden om gennemsnitsudledninger ikke står i vejen for at udtage lavbundsjorder på kortere sigt. Så lad os komme i gang 😊